

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. _____
din _____ 2020

cu privire la instituirea mecanismului de coordonare a activităților în domeniul schimbărilor climatice

În scopul asigurării implementării prevederilor Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei, ratificate prin Hotărîrea Parlamentului nr. 404/1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 23, art. 239), precum și prevederilor Acordului de la Paris, ratificat de către Republica Moldova prin Legea nr. 78/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 162-170, art. 282), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se instituie Comisia națională privind schimbările climatice.
2. Se aprobă:
 - 1) Componenta Comisiei naționale privind schimbările climatice, conform anexei nr.1;
 - 2) Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Comisiei naționale privind schimbările climatice, conform anexei nr. 2;
 - 3) Regulamentul cu privire la mecanismul intersectorial de coordonare a procesului de adaptare la schimbările climatice, conform anexei nr. 3;
 - 4) Regulamentul cu privire la mecanismul de coordonare a acțiunilor adecvate de atenuare la nivel național, conform anexei nr. 4.
3. În termen de 6 luni de la aprobarea prezentei Hotărîri, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM) va asigura elaborarea actelor normative departamentale necesare punerii în aplicare a prezentei hotărîri de Guvern.
4. Se stabilește că, în caz de eliberare a unor membri ai Comisiei naționale privind schimbările climatice din funcțiile publice deținute, atribuțiile lor în cadrul Comisiei naționale vor fi exercitate de persoanele nou-desemnate în funcțiile respective, fără emiterea altei hotărîri de Guvern.

5. Se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 1574/2003 despre instituirea Comisiei naționale pentru implementarea și realizarea prevederilor Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei, precum și a mecanismelor și prevederilor Protocolului de la Kyoto (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 6-12, art. 50).

Prim-ministru

Ion CHICU

Contrasemnează:

Viceprim-ministru, Ministrul Finanțelor

Serghei Pușcuță

Ministrul Agriculturii,
Dezvoltării Regionale și Mediului

Ion Perju

COMPONENTA
Comisiei naționale privind schimbările climatice

- Ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Președinte al Comisiei naționale;
- Secretarul de Stat al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (în domeniul protecției mediului și resurselor naturale), Punct focal al Convenției-cadru a ONU privind schimbarea climei, Vicepreședinte al Comisiei naționale;
- Viceprim-ministru, Ministrul finanțelor, membru;
- Ministrul Economiei și Infrastructurii, membru;
- Ministrul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, membru;
- Ministrul Educației, Culturii și Cercetării, membru;
- Guvernatorul (bașcan) Unității teritoriale autonome Găgăuzia, membru;
- Reprezentantul Congresului Autorităților Locale din Moldova, membru;
- Directorul Serviciului Hidrometeorologic de stat, membru;
- Directorul Agenției ”Moldsilva”, membru;
- Reprezentantul instituțiilor de învățământ superior (desemnat de Consiliul Rectorilor din Republica Moldova), membru;
- Reprezentantul organizațiilor din domeniile cercetării și inovării (desemnat de Consiliul Directorilor Institutelor de Cercetare), membru;
- Doi reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale de mediu (desemnați de Consiliul Național al ONG-urilor de Mediu), membri;
- Un reprezentant al organizațiilor neguvernamentale de promovare și apărare a drepturilor femeilor (desemnat de Consiliul Național pentru Participare), membru;
- Doi reprezentanți ai sectorului privat (desemnați de Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova), membri.

REGULAMENTUL
cu privire la organizarea și funcționarea Comisiei naționale privind schimbările
climatice

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Prezentul Regulament stabilește statutul juridic, modul de organizare și funcționare a Comisiei naționale privind schimbările climatice (în continuare – *Comisia națională*).

2. Comisia națională este un organ interinstituțional, fără personalitate juridică, constituit în scopul coordonării și promovării măsurilor și acțiunilor necesare aplicării unitare pe teritoriul Republicii Moldova a prevederilor Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei (în continuare – CONUSC) și Acordului de la Paris.

3. Comisia națională asigură cadrul instituțional de coordonare în domeniul monitorizării, raportării și verificării, precum și a facilitării integrării aspectelor privind schimbarea climei în programele și planurile naționale și sectoriale.

II. COMPONENTA COMISIEI NAȚIONALE

4. Comisia națională este constituită din 17 membri, reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale și locale, instituțiilor de învățământ și științifice, organizațiilor neguvernamentale și sectorului privat.

5. Componenta nominală a Comisiei naționale se aprobă de Guvern.

6. Membrii Comisiei naționale își exercită funcțiile fără a fi remunerați.

III. OBIECTIVELE ȘI ATRIBUȚIILE COMISIEI NAȚIONALE

7. Comisia națională are ca obiectiv coordonarea, la nivel național, a procesului de implementare a prevederilor CONUSC și a altor tratate internaționale din domeniul schimbărilor climatice la care Republica Moldova este parte, rapoartelor naționale în domeniul schimbărilor climatice, precum și asigurarea realizării atribuțiilor și obiectivelor, în limitele competenței, stabilite prin prezentul Regulament.

8. Comisia națională are următoarele atribuții:

- 1) promovează și coordonează instrumentele de implementare a politicii în domeniul schimbărilor climatice în Republica Moldova;
- 2) coordonează integrarea aspectelor de atenuare și adaptare la schimbările climatice în documentele de politici naționale și sectoriale;
- 3) examinează și aprobă rapoartele privind implementarea strategiilor în domeniul schimbărilor climatice;
- 4) examinează și avizează metodologiile, manualele operaționale, ghidurile și criteriile de eligibilitate a proiectelor privind adaptarea la schimbările climatice și atenuarea fenomenului schimbărilor climatice;
- 5) monitorizează implementarea proiectelor și programelor în domeniul schimbărilor climatice la nivel național și sectorial în contextul dezvoltării durabile a țării;
- 6) monitorizează implementarea planurilor naționale și sectoriale de adaptare la schimbările climatice;
- 7) asigură transparența în procesul de selectare și promovare a proiectelor și programelor din domeniul schimbărilor climatice din sectorul public, privat și cel al societății civile;
- 8) examinează proiecte și programe în domeniul schimbărilor climatice și recomandă finanțarea acestora de către partenerii de dezvoltare și fondurile internaționale în domeniu, în conformitate cu prioritățile naționale și sectoriale de dezvoltare durabilă;
- 9) facilitează procesul de colaborare internațională în domeniul schimbărilor climatice;
- 10) coordonează rapoartele ce țin de implementarea prevederilor tratatelor internaționale din domeniul de referință la care Republica Moldova este parte;
- 11) creează Comitete tehnice din experți, care asistă Comisia națională în exercitarea atribuțiilor sale, în limita competenței;
- 12) elaborează, în scopul prevenirii și depășirii efectelor negative legate de schimbările climatice, propuneri și recomandări care urmează a fi incluse în strategiile și programele în domeniul respectiv;
- 13) evaluează rezultatele implementării recomandărilor Comisiei naționale și înaintează propuneri de îmbunătățire a politicilor guvernamentale în domeniul schimbărilor climatice în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană;
- 14) informează publicul despre activitatea Comisiei naționale.

9. Comisia națională are următoarele drepturi și obligații:

- 1) să antreneze în activitatea sa specialiști din autoritățile administrației publice centrale (APC), instituțiilor sectorului public și privat, precum și experți independenți;

- 2) să adopte decizii în problemele ce țin de schimbările climatice;
- 3) să solicite autorităților administrației publice centrale informațiile privind evoluția planificării și implementării activităților în domeniul schimbărilor climatice;
- 4) să solicite beneficiarilor proiectelor în domeniul schimbărilor climatice, implementate pe teritoriul Republicii Moldova, rapoarte privind realizarea măsurilor de adaptare și atenuare a efectelor schimbărilor climatice;
- 5) să stabilească relații de colaborare cu administrațiile publice locale (APL), cu structurile și organisme internaționale în domeniul de competență;
- 6) să asigure confidențialitatea informațiilor ce conțin date cu caracter personal.

IV. ORGANELE DE LUCRU ALE COMISIEI NAȚIONALE ȘI ATRIBUȚIILE ACESTORA

10. Comisia națională are următoarele organe de lucru:

1) Secretariatul, reprezentat de către subdiviziunea responsabilă de domeniul schimbări climatice din cadrul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și Instituția Publică ”Unitatea de implementare a proiectelor în domeniul mediului”;

2) Comitete tehnice pentru adaptarea și atenuarea schimbărilor climatice.

11. Președintele Comisiei naționale are următoarele atribuții:

1) conduce activitatea Comisiei naționale, convoacă și prezidează ședințele acesteia;

2) invită la ședințele Comisiei naționale, după caz, conducători și specialiști din autoritățile publice centrale și locale, alte instituții, precum și experți independenți;

3) reprezintă Comisia națională în relațiile cu terțe părți, cu alte autorități și organizații naționale și internaționale, în limitele competențelor sale, și este responsabil de activitățile conexe Comisiei naționale.

4) semnează deciziile Comisiei naționale, procesele-verbale ale ședințelor Comisiei naționale, alte documente ce țin de activitatea Comisiei naționale;

5) în caz de necesitate, delegă vicepreședintelui Comisiei naționale unele din atribuțiile sale.

6) exercită alte atribuții în conformitate cu prezentul Regulament.

12. Vicepreședintele Comisiei naționale are următoarele atribuții:

1) colaborează, în conformitate cu legislația națională, cu instituțiile de profil din străinătate în domeniul schimbărilor climatice și informează membrii Comisiei despre tendințele și deciziile adoptate;

2) propune spre aprobare Comisiei naționale lista experților Comitetelor tehnice;

3) coordonează și monitorizează activitatea Comitetelor tehnice;

- 4) în absența președintelui Comisiei naționale, prezidează ședințele acesteia în baza deciziei președintelui;
- 5) contrasemnează procesele-verbale ale ședințelor Comisiei naționale;
- 6) organizează și dirijează activitatea secretariatului Comisiei naționale și este responsabil de eficiența activității acestuia;
- 7) exercită alte atribuții, în limitele competențelor sale.

13. Secretariatul Comisiei naționale exercită următoarele atribuții:

- 1) elaborează și prezintă spre aprobare președintelui ordinea de zi a ședințelor Comisiei naționale;
- 2) organizează ședințele Comisiei naționale;
- 3) pune la dispoziția membrilor Comisiei naționale și experților comitetelor tehnice documentele și materialele ce fac obiectul ședințelor;
- 4) execută dispozițiile președintelui Comisiei naționale;
- 5) întocmește procesele-verbale ale ședințelor Comisiei naționale și alte acte interne ale Comisiei naționale;
- 6) aduce la cunoștința părților interesate documentele și informațiile relevante;
- 7) colectează rapoartele sectoriale de atenuare și adaptare la schimbările climatice și elaborează raportul anual privind progresul realizat în domeniul schimbărilor climatice;
- 8) monitorizează administrarea bazei de date a indicatorilor de monitorizare și evaluare a adaptării la schimbările climatice și acțiunilor adecvate de atenuare la nivel național;
- 9) supraveghează executarea deciziilor Comisiei naționale;
- 10) organizează procedura de selectare prin concurs a experților în cadrul comitetelor tehnice;
- 11) informează Comisia națională despre executarea deciziilor anterioare ale acesteia;
- 12) informează publicul despre activitatea Comisiei naționale;
- 13) îndeplinește alte sarcini stabilite în cadrul ședințelor Comisiei naționale.

14. Pentru exercitarea atribuțiilor sale, Comisia națională este asistată în activitatea sa de comitete tehnice.

15. Comitetele tehnice sunt create și funcționează în baza deciziei Comisiei naționale și a Regulamentului cu privire la crearea și funcționarea Comitetelor tehnice, aprobat de către Comisia națională.

16. Comitetele tehnice se constituie din experți cu competențe în următoarele domenii: agricol, energetic, transport, industrie, resurse de apă, deșeuri, forestier, sănătate, precum și din sectoare conexe: egalitatea de gen, finanțe, prospecțiuni climatice, vulnerabilitate, dezvoltare verde.

17. Lista experților comitetelor tehnice este elaborată în baza rezultatelor concursului organizat de către Comisia națională. Secretariatul Comisiei naționale publică pe pagina web oficială a MADRM termenii de referință și condițiile concursului.

18. Comitetele tehnice exercită următoarele atribuții:

1) asigură evaluarea tehnică a notelor conceptuale și propunerilor de proiecte înaintate de către aplicanți pentru finanțare;

2) asigură evaluarea tehnică a proiectelor și programelor de adaptare și atenuare a schimbărilor climatice la etapa de finalizare a acestora.

19. Experții comitetelor tehnice sunt responsabili pentru:

1) evaluarea obiectivă și imparțială a notei conceptuale și propunerilor de proiecte înaintate spre evaluare;

2) evaluarea obiectivă și imparțială a rapoartelor periodice privind progresul de implementare a proiectelor și programelor de adaptare și atenuare a schimbărilor climatice;

3) prezentarea în cadrul ședințelor Comisiei naționale a avizelor asupra documentelor evaluate;

4) asigurarea confidențialității informației ce conține date cu caracter personal.

20. Remunerarea muncii experților Comitetelor tehnice se efectuează prin contract de prestare a serviciilor, încheiat cu Instituția Publică ”Unitatea de implementare a proiectelor în domeniul mediului”, din alocațiile bugetare planificate în acest scop sau din surse externe.

V. ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII COMISIEI NAȚIONALE

21. Comisia națională se întrunește în ședințe ori de câte ori este necesar, însă nu mai rar decât o dată în semestru. În scopul exercitării atribuțiilor sale, Comisia națională adoptă decizii.

22. Ședințele Comisiei naționale sunt convocate de către președintele acesteia sau la cererea vicepreședintelui. La solicitarea a cel puțin o treime din numărul total de membri permanenți ai Comisiei naționale, se convoacă ședințe extraordinare.

23. Materialele referitoare la chestiunile pasibile de examinare de către Comisia națională sunt prezentate secretariatului cu cel puțin 15 zile înainte de data ședinței.

24. Invitația de participare la ședință și materialele aferente chestiunilor vizate sunt expediate membrilor Comisiei naționale de către secretariat cu cel puțin 10 zile înainte de data ședinței – în cazul ședințelor ordinare și cu cel puțin 3 zile înainte - în cazul ședințelor extraordinare.

25. În invitația de participare la ședința Comisiei naționale se va indica data, ora, locul desfășurării și ordinea de zi a acesteia, cu anexarea materialelor propuse pentru examinare.

26. Președintele Comisiei naționale poate invita la ședință și alți reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale și locale, ai organizațiilor donatoare internaționale și naționale, ai organizațiilor neguvernamentale și a societății civile, experți și alte persoane interesate, care pot contribui la calitatea dezbaterilor pe marginea subiectelor înscrise pe ordinea de zi a ședinței respective.

27. Persoana invitată participă la ședința Comisiei naționale și la dezbaterile subiectelor fără a avea drept de vot.

28. Ședințele sunt deliberative dacă la ele participă cel puțin 2/3 din numărul membrilor Comisiei naționale.

29. În caz de indisponibilitate, membrul permanent al Comisiei naționale poate desemna o altă persoană din instituția respectivă pentru a-l reprezenta la ședința Comisiei naționale, inclusiv cu drept de vot. Desemnarea are loc pe bază de procură, care se prezintă președintelui Comisiei naționale înainte de începerea ședinței. Documentul ce confirmă împuternicirile persoanei respective se anexează la procesul verbal al ședinței.

30. Hotărârile privind chestiunile examinate sunt adoptate cu 3/4 din voturile membrilor Comisiei naționale prezenți la ședință.

31. Membrii Comisiei naționale au dreptul să propună spre examinare în ședință subiecte ce țin de competența Comisiei naționale, să participe la adoptarea deciziilor;

32. Membrii Comisiei naționale pot propune modificări și completări la ordinea de zi în scris, în prealabil, precum și în cadrul ședinței. Modificările sunt acceptate cu votul majorității membrilor Comisiei naționale prezenți la ședință.

33. Membrii Comisiei naționale care nu sunt de acord cu decizia adoptată au dreptul la opinie separată, care se consemnează în procesul-verbal al ședinței.

34. Procesul-verbal al ședinței Comisiei naționale este întocmit de către secretariat în termen de 3 zile de la data desfășurării ședinței și semnat de către președintele Comisiei naționale. Copia acestuia în termen de 3 zile se expediază către membrii Comisiei naționale.

35. Păstrarea și arhivarea proceselor-verbale, precum și altor documente cu referire la activitatea Comisiei naționale este asigurată de secretariatul Comisiei naționale, în modul stabilit de legislația cu privire la documentele oficiale.

36. Ordinea de zi, deciziile, rapoartele și alte documente privind activitatea Comisiei naționale, destinate a fi făcute publice, se plasează pe pagina web oficială a MADRM.

37. Ședințele Comisiei naționale sunt publice și la ele pot participa reprezentanți ai tuturor părților interesate.

REGULAMENTUL

cu privire la mecanismul intersectorial de coordonare a procesului de adaptare la schimbările climatice

I. Dispoziții generale

1. Regulamentul cu privire la mecanismul intersectorial de coordonare a procesului de adaptare la schimbările climatice (în continuare – Regulament) este elaborat în scopul instituirii cadrului normativ pentru luarea deciziilor în domeniul adaptării la schimbările climatice, susținut prin instrumente de planificare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare.

2. Mecanismul intersectorial de coordonare a procesului de adaptare la schimbările climatice are scopul de a:

- 1) promova dialogul, cooperarea, coordonarea și coerența între sectoare în procesul de planificare și implementare a acțiunilor de adaptare la schimbările climatice cu toate părțile interesate;
- 2) promova integrarea măsurilor de adaptare în planificarea sectorială și facilita realizarea acțiunilor de adaptare;
- 3) monitoriza alocările resurselor naționale și internaționale pentru realizarea acțiunilor de adaptare;
- 4) asigura transparența în realizarea măsurilor de adaptare și evita adaptarea eronată.

3. În sensul prezentului Regulament, mecanismul intersectorial de coordonare a procesului de adaptare la schimbările climatice este constituit din:

1) Procesul național de adaptare la schimbările climatice (în continuare – PNA), care reprezintă un proces de planificare continuu, iterativ, participativ, transparent, social incluziv și sensibil pe dimensiunea de gen, prin care se identifică necesitățile de adaptare pe termen mediu și lung la nivel național și care facilitează integrarea într-un mod coerent a adaptării la schimbările climatice în documentele strategice relevante (strategii, programe, planuri de acțiuni) în toate sectoarele naționale.

2) Planul sectorial de adaptare la schimbările climatice (în continuare – PSA), care reprezintă unul sau mai multe documente de politici de dezvoltare sectorială (strategii, programe, planuri de acțiuni) care conțin riscurile și vulnerabilitățile climatice ale unui sector și stabilesc necesitățile de adaptare ale sectorului respectiv, exprimate în

măsurile/acțiuni de adaptare incorporate în documentul strategic și care integral asigură planificarea unei dezvoltări sustenabile și reziliente față de climă a sectorului respectiv.

II. Cadrul instituțional

4. În sensul prezentului Regulament, Comisia națională privind schimbările climatice (în continuare – Comisia națională) în comun cu autoritățile administrației publice centrale asigură cadrul instituțional pentru planificarea și implementarea adaptării la schimbările climatice.

5. Comisia națională îndeplinește următoarele atribuții:

1) coordonează procesul de planificare, implementare, monitorizare și evaluare a PNA și PSA în colaborare cu autoritățile publice centrale, sectorul privat și societatea civilă;

2) recomandă autorităților administrației publice centrale și autorităților publice locale să întreprindă măsuri necesare în vederea identificării vulnerabilităților și riscurilor climatice, precum și a acțiunilor de adaptare la schimbările climatice și integrării acestora în documentele strategice sectoriale de dezvoltare;

3) recomandă autorităților administrației publice centrale să prezinte conținutul PSA pentru patru ani în baza documentelor de politici de nivel sectorial și național;

4) aprobă foaia de parcurs pentru implementarea PNA-ului, care este elaborată în baza PSA-urilor.

6. Autoritățile publice centrale îndeplinesc următoarele atribuții:

1) identifică și descriu riscurile și vulnerabilitățile climatice sectoriale și le includ în documentele strategice sectoriale de dezvoltare;

2) stabilesc măsurile/activitățile prioritare de adaptare a sectorului la schimbările climatice și le incorporează în documentele strategice sectoriale de dezvoltare;

3) în baza măsurilor/activităților de adaptare a sectorului stabilite, elaborează și prezintă Comisiei naționale PSA-ul o dată la patru ani;

4) realizează PSA-ul și raportează Comisiei naționale privind realizarea acestuia.

7. Autorităților publice locale li se recomandă:

1) să identifice măsurile/activitățile prioritare de adaptare la schimbările climatice și să le incorporeze în programele de dezvoltare socio-economică și de altă natură ale APL-ului respectiv;

2) să realizeze măsuri/activități de adaptare la schimbările climatice și să raporteze Comisiei naționale rezultatele obținute.

8. PNA sunt supuse evaluării sistematice, inclusiv din punct de vedere al impactului asupra diverselor grupuri sociale, în special cele vulnerabile la schimbările climatice, în scopul asigurării coerenței cu prioritățile și obiectivele naționale.

III. Organizarea mecanismului de coordonare a procesului de adaptare național

Secțiunea 1

Planurile sectoriale de adaptare

9. Adaptarea la schimbările climatice este procesul de ajustare a sistemelor antropice sau naturale la clima actuală și cea de viitor, precum și la efectele ei.

10. Ministerele și alte autorități administrative centrale elaborează și aprobă cadrul de planificare sectorial a adaptării la schimbările climatice prin integrarea măsurilor de adaptare în planificarea dezvoltării strategice a sectorului. Planurile sectoriale de adaptare sunt formulate pentru o perioadă de patru ani și prezentate Comisiei naționale pentru a fi incluse în Foaia de parcurs a PNA.

11. Ministerele și alte autorități administrative centrale identifică un set de acțiuni prioritare de adaptare care urmează a fi implementate în termenul de planificare stabilit. La identificarea acțiunilor prioritare de adaptare se ia în calcul impactul potențial al schimbărilor climatice asupra diverselor grupuri sociale, inclusiv femei, copii, persoane în etate, persoane cu dezabilități. Procesul de identificare a acțiunilor prioritare de adaptare este transparent, bazat pe criterii raționale cu aplicarea de metode și instrumente de evaluare econometrică relevante (analiza cost-beneficiu, analiza cost-eficiență, analiza decizională cu criterii multiple).

12. În procesul de elaborare și aprobare, PSA-urile sunt consultate cu Comisia națională pentru schimbări climatice, în vederea asigurării alinierii acestora la prioritățile naționale privind schimbările climatice, precum și la prioritățile de dezvoltare durabilă. Comisia națională emite aviz, ce reprezintă sinteza tuturor punctelor de vedere și recomandărilor membrilor Comisiei naționale și Comitetelor tehnice competente.

13. Rapoartele privind realizarea obiectivelor, ȋntelor, precum și rezultatul implementării măsurilor fiecărui PSA se evaluează de către comitetele tehnice utilizând sistemul de monitorizare, și evaluare și se aprobă la ședințele Comisiei naționale. Rezultatele evaluării sunt făcute publice prin intermediul platformei de comunicare (pagini web, canale mass media, platforme sociale).

Secțiunea a 2-a

Procesul Național de Adaptare

14. Procesul Național de Adaptare este o modalitate de planificare și implementare a acțiunilor de adaptare la schimbările climatice la nivel național pe termen mediu și lung în scopul reducerii vulnerabilității și sporirii rezilienței față de impactul climatic.

15. Adaptarea la schimbările climatice este un proces continuu, iar planificarea adaptării la schimbările climatice se efectuează repetat, în bază de PNA pentru o perioadă de patru ani, termen ajustat la ciclul național de planificare bugetară. La finalul fiecărui ciclu al PNA, în baza evaluărilor efectuate, se planifică următorul PNA, conform necesităților de adaptare identificate.

16. PNA-ul constă din următoarele etape:

1) *Stabilirea situației de referință*, etapă realizată de către grupurile de lucru sectoriale și intersectoriale, formate din experți în domeniul schimbărilor climatice și specialiști dintr-un anumit sector, în cadrul căreia se efectuează următoarele activități:

- a) identificarea vulnerabilităților și riscurilor climatice sectoriale și naționale;
- b) efectuarea evaluărilor de impact climatic ale riscurilor și vulnerabilităților climatice identificate;
- c) identificarea lacunelor de capacități;
- d) alte activități în suportul stabilirii situației de referință.

2) *Formularea PNA* prin:

- a) stabilirea scopului general al PNA;
- b) stabilirea obiectivelor și țăintelor specifice de adaptare pentru fiecare sector, care contribuie la realizarea scopului general al PNA;
- c) elaborarea foii de parcurs a PNA, care se bazează pe PSA-uri, documentele de politici naționale și stabilește abordarea adoptată pentru planificarea procesului de adaptare pe perioada respectivă.

3) *Identificarea opțiunilor de adaptare și prioritizarea setului măsurilor/acțiunilor de adaptare* care constau din totalitatea măsurilor/acțiunilor de adaptare la schimbările climatice incluse în PSA-uri, precum și acțiunile comune pentru toate sectoarele (dezvoltarea capacităților, cercetarea, transferul tehnologic, egalitatea de gen, alte aspecte intersectoriale relevante procesului de adaptare), orientate spre realizarea scopului, obiectivelor și țăintelor stabilite pentru fiecare PNA.

4) *Aplicarea sistemului de monitorizare, și evaluare a implementării* acțiunilor de adaptare, în cadrul căreia:

- a) se stabilește contribuția acțiunilor de adaptare la reducerea vulnerabilității, avansarea adaptării la schimbările climatice și mărirea rezilienței sistemelor naturale și celor socio-economice;
- b) se evaluează eficacitatea politicilor elaborate, utilizarea resurselor financiare și umane;
- c) se asigură transparența procesului de colectare a datelor pentru evaluarea eficienței acțiunilor de adaptare.

5) *Comunicarea*, în cadrul căreia, ca rezultat al evaluărilor efectuate la finalul implementării PNA:

- a) se formulează concluziile privind rezultatele implementării PSA-urilor și PNA-lui, care se comunică publicului larg;
- b) se elaborează recomandări pentru următorul ciclu al PNA.

Secțiunea a 3-a

Implementarea măsurilor de adaptare

17. În baza acțiunilor de adaptare, care fac parte din documentele strategice sectoriale și naționale, Comisia națională elaborează Foaia de parcurs pentru PNA și o consultă cu APC și alte părți interesate.

18. Foaia de parcurs stabilește scopul general al PNA, obiectivele și țintele specifice ale acestuia.

19. Foaia de parcurs al fiecărui PNA se elaborează o dată la patru ani. Documentul se plasează pe pagina web oficială a Comisiei naționale și pe pagina web oficială a MADRM.

20. Foaia de parcurs a PNA conține inclusiv activități de sensibilizare și comunicare.

21. Comisia națională monitorizează implementarea acțiunilor și măsurilor comune pentru toate sectoarele.

22. Ministerele și alte autorități administrative centrale asigură implementarea acțiunilor prevăzute în PSA și PNA.

23. Fiecare PNA se bazează pe un cadru bugetar pe termen mediu (CBTM), care reprezintă o sinteză a bugetelor sectoriale de implementare a PSA-urilor. Finanțarea măsurilor de adaptare incluse în PSA-uri și PNA-uri se efectuează din bugetul de stat sau din surse externe de finanțare, în bază de proiecte și programe.

IV. Sistemul de monitorizare, raportare și evaluare privind adaptarea la schimbările climatice

24. Sistemul de monitorizare, raportare și evaluare (SMRE) privind adaptarea la schimbările climatice este un instrument de bază pentru evaluarea realizării obiectivelor PNA-urilor, precum și pentru planificarea următoarelor PNA. În cadrul fiecărui PNA, SMRE este utilizat pentru a monitoriza implementarea acțiunilor de adaptare în conformitate cu scopurile și obiectivele stabilite în PNA și PSA.

25. Scopul SMRE este de a măsura progresele înregistrate la nivel național, sectorial, administrativ-teritorial și în timp pentru a determina gradul de vulnerabilitate al țării ca urmare a realizării PNA și PSA.

26. SMRE colectează datele referitor la activitățile de adaptare implementate, prin intermediul indicatorilor. Fișa indicatorului, care conține descrierea fiecărui tip de indicatori, termenul de colectare, modul de utilizare în procesul de raportare și evaluare a adaptării la schimbările climatice, este stabilită în Ghidul de utilizare a indicatorilor privind adaptarea la schimbările climatice, elaborat de către autoritatea centrală de mediu și gestionare a resurselor naturale și aprobat prin ordinul ministrului. Responsabilitatea pentru furnizarea de informații în baza indicatorilor aparține autorității

responsabile de punerea în aplicare a măsurilor de adaptare. Informația este prezentată Comisiei naționale .

27. SMRE este utilizat pentru:

1) monitorizarea și evaluarea impactului acțiunilor de adaptare realizate (măsuri de adaptare naționale și sectoriale, programe și proiecte implementate pe teritoriul țării atât de entitățile naționale, cât și cele internaționale, alte tipuri de intervenții);

2) raportarea privind realizarea acțiunilor de adaptare conform indicatorilor de monitorizare;

3) asigurarea integrării priorităților de adaptare în planificarea sectorială și națională;

4) asigurarea transparenței procesului de adaptare și a colectării datelor;

5) măsurarea și evaluarea rezultatelor și a impactului activităților de adaptare, a investițiilor, proiectelor, programelor privind reziliența climatică din perspectiva sensibilității la dimensiunea de gen.

28. În cadrul SMRE monitorizarea adaptării la schimbările climatice se face la 3 niveluri (conform Ghidului de utilizare a indicatorilor privind adaptarea la schimbările climatice):

1) Monitorizarea la nivel micro – vizează evaluarea rezultatelor de adaptare obținute în baza acțiunilor individuale de adaptare în cadrul sectoarelor, la nivel de proiecte, programe cu obiective distincte și rezultate tangibile și observabile, măsurabile în timp. Rezultatele se raportează la nivel de autoritate publică centrală, anual, dacă nu este prevăzut altfel în fișa indicatorului.

2) Monitorizarea la nivel mediu – permite urmărirea progresului adaptării la nivel de sector sau administrativ-teritorial (raional sau regional). Acest nivel de monitorizare este bazat pe agregarea informațiilor din sector și permite urmărirea reducerii vulnerabilităților sectoriale și a progresului implementării acțiunilor de adaptare, precum și eficiența cadrului de abilitare în suportul implementării acțiunii de adaptare.

3) Monitorizarea la nivel macro – permite urmărirea evoluției procesului de adaptare la schimbările climatice la nivel național. Monitorizarea la nivel macro se face prin intermediul indicatorilor de obiectiv, care se bazează pe agregarea datelor în baza indicatorilor de nivel mediu și oferă o imagine a realizării procesului de adaptare la nivel de țară.

29. Autoritățile publice centrale raportează Comisiei naționale, în baza indicatorilor de monitorizare, până la 31 martie a anului următor anului de raportare.

30. Datele raportate Comisiei naționale în baza indicatorilor sunt utilizate pentru generalizarea și elaborarea rapoartelor privind necesitățile de adaptare la schimbările climatice.

31. Rezultatele și concluziile obținute în urma implementării SMRE sunt utilizate pentru planificarea ulterioară a adaptării la schimbările climatice la nivel național și sectorial.

32. La sfârșitul ciclului de planificare al PNA, Comisia națională, cu suportul experților comitetelor tehnice, în baza datelor raportate, elaborează Raportul de implementare al PNA. Raportul de implementare generalizează informații bazate pe toate categoriile de indicatori și reflectă progresul adaptării la nivel de sector (în baza PSA) și la nivel național, include evaluări ale impactului și vulnerabilității climatice bazate pe opinia experților, identificarea de lacune, rapoarte de evaluare a necesităților de dezvoltare, rapoarte tematice de fezabilitate și alte tipuri de evaluări relevante. Raportul sintetizează toate rezultatele obținute în perioada respectivă și face recomandări pentru perioada următoare de planificare a adaptării.

33. Experții Comitetului tehnic pentru adaptarea la schimbările climatice participă la evaluarea periodică a gradului de realizare a activităților de adaptare și obiectivelor strategice stabilite în PSA și PNA.

34. Comisia națională examinează gradul de realizare a obiectivelor de adaptare la schimbările climatice o dată la patru ani, elaborează Raportul de implementare a PNA și îl prezintă Guvernului Republicii Moldova până la 1 septembrie a anului următor perioadei de raportare. Raportul respectiv servește ca bază de raportare a țării către CONUSC a informațiilor asociate cu impactul schimbărilor climatice și adaptarea, conform Articolului 7 al Acordului de la Paris.

Regulamentul
cu privire la mecanismul de coordonare a acțiunilor adecvate
de atenuare la nivel național

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Regulamentul cu privire la mecanismul de coordonare a acțiunilor adecvate de atenuare la nivel național (în continuare – Regulament) este elaborat în scopul instituirii cadrului normativ și instituțional pentru desfășurarea procesului de elaborare, evaluare, aprobare, monitorizare, raportare și verificare a acțiunilor adecvate de atenuare la nivel național.

2. Prezentul Regulament are drept obiectiv stabilirea responsabilităților și cadrului de elaborare, evaluare și aprobare a proiectelor de implementare a acțiunilor adecvate de atenuare la nivel național.

3. În sensul prezentului Regulament, sînt utilizate următoarele noțiuni:

1) acțiuni adecvate de atenuare la nivel național (Nationally Appropriate Mitigation Action, în continuare – NAMA) – proiect de implementare a măsurilor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră;

2) procedura de monitorizare, raportare și verificare (MRV) – ansamblul activităților de monitorizare, raportare și verificare, inclusiv coordonarea acestor activități, în procesul de implementare a proiectelor NAMA;

3) Registru NAMA al Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei (CONUSC) - platformă online, care permite țărilor în curs de dezvoltare să înregistreze proiectele NAMA care solicită suport financiar pentru dezvoltare sau implementare, indiferent de tipul proiectului.

II. ATRIBUȚIILE SUBIECȚILOR RESPONSABILI DE IMPLEMENTAREA PROIECTELOR NAMA

4. În contextul prezentului Regulament, subiecții implicați în implementarea proiectelor NAMA susținute din fonduri externe au următoarele atribuții:

1) Comisia națională privind schimbările climatice (în continuare – Comisia națională):

a) coordonează procesul de elaborare a proiectelor;

b) examinează în ședință proiectele și decide asupra acceptării spre aprobare sau respingerii lor;

c) solicită autorităților administrației publice centrale și recomandă autorităților publice locale să ia măsurile necesare în vederea promovării acțiunilor adecvate de atenuare la nivel național și local;

d) solicită rapoarte semestriale și anuale privind implementarea proiectelor.

2) Comitetul tehnic:

a) Asistă Comisia națională în procesul de evaluare și aprobare a proiectelor NAMA;

b) evaluează proiectele, inclusiv elementele MRV la toate etapele ciclului de implementare a proiectelor.

3) Aplicații proiectelor NAMA:

a) elaborează propunerile proiectelor;

b) asigură consultarea publică a proiectelor;

c) prezintă rapoartele semestriale și anuale privind implementarea proiectelor ;

d) asigură integritatea datelor referitoare la emisiile de gaze cu efect de seră, care urmează a fi monitorizate, raportate și verificate.

4) Verificatorul:

a) verifică activitățile proiectului și elaborează rapoartele de monitorizare;

b) certifică conformitatea reducerilor de emisii de gaze cu efect de seră obținute în rezultatul implementării proiectelor.

III. ACȚIUNILE ADECVATE DE ATENUARE LA NIVEL NAȚIONAL

5. Acțiunile NAMA au drept obiectiv reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră la un nivel compatibil cu obiectivul stabilit în Contribuția națională determinată a Republicii Moldova la CONUSC și Strategia de dezvoltare cu emisii reduse a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1470/2016.

6. Pentru implementarea acțiunilor adecvate de atenuare la nivel național sînt elaborate proiecte NAMA în sectoarele economiei naționale. Implementarea acestora este asigurată prin transfer tehnologic, finanțare și consolidare a capacităților, aplicînd mecanismul de monitorizare, raportare și verificare.

7. Proiectele NAMA se împart în două categorii:

1) unilaterale – proiecte administrate și finanțate din bugetul de stat și/sau alte resurse financiare, care sînt prevăzute în documentele naționale și sectoriale de planificare și în planurile de finanțare aferente stabilite de Guvern. Acestea nu sînt supuse înregistrării în Registrul NAMA al Secretariatului CONUSC.

2) susținute din fonduri externe – proiecte susținute financiar de către țările dezvoltate, incluse în Anexa nr. 1 la CONUSC, care au ca scop asigurarea asistenței tehnice, transferului tehnologic și de bune practici în domeniu. Acestea sînt supuse înregistrării în Registrul NAMA al Secretariatului CONUSC.

8. Proiectele NAMA unilaterale sunt supuse procedurii simplificate de MRV, prevăzută la pct. 34.

9. Proiectele NAMA susținute din fonduri externe parcurg ciclul de elaborare, evaluare, aprobare și MRV, prevăzut în Capitolul IV.

Documentația proiectelor NAMA susținute din fonduri externe va cuprinde descrierea cel puțin a următoarelor componente: juridic și administrativ, politici și strategii în domeniu, financiar, tehnic, beneficii directe și colaterale, riscuri și constrîngerii și MRV. Procedurile, termenii, elementele de MRV, precum și documentele-tip pentru elaborarea, evaluarea și aprobarea proiectelor NAMA susținute din fonduri externe se vor stabili în Manualul operațional privind mecanismul de coordonare a acțiunilor adecvate de atenuare la nivel național, elaborat de către autoritatea centrală de mediu și gestionare a resurselor naturale, și aprobat prin ordinul ministrului.

IV. CICLUL DE ELABORARE, APROBARE ȘI EVALUARE A PROIECTELOR NAMA

Secțiunea 1

Etapa I : Propunerea inițială de proiect NAMA

10. Aplicantul proiectului NAMA identifică oportunitatea de elaborare a propunerii inițiale de proiect și demarează procedura de elaborare a acesteia în scopul realizării unei inițiative de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.

11. Aplicantul antrenează la elaborarea propunerii inițiale a proiectului experți tehnici.

12. Propunerea inițială de proiect include :

- 1) Informația generală privind proiectul;
- 2) Conceptul proiectului;
- 3) Structura bugetului și finanțarea proiectului;
- 4) Impactul și beneficiile preconizate ale proiectului, în contextul atenuării schimbărilor climatice;
- 5) Procedura de monitorizare, raportare și verificare a proiectului.

13. Propunerea inițială de proiect se elaborează în corespundere cu Manualul operațional privind mecanismul de coordonare a acțiunilor adecvate de atenuare la nivel național și documentul-tip de elaborare a proiectelor NAMA.

14. Propunerea inițială a proiectului NAMA este prezentată Secretariatului Comisiei naționale, care o transmite Comitetelor tehnice pentru examinare și evaluare.

15. La evaluarea propunerii inițiale NAMA, Comitetele tehnice examinează corespunderea activităților proiectului cu prioritățile naționale și sectoriale de dezvoltare, contribuția proiectului la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă a țării și riscurile aferente implementării proiectului.

16. În baza raportului de evaluare, elaborat de către experții Comitetelor tehnice, Comisia națională acceptă sau respinge propunerea inițială a proiectului. Acest fapt este consemnat în procesul verbal al ședinței Comisiei naționale.

17. Secretariatul Comisiei naționale informează applicantul despre decizia Comisiei naționale. În cazul în care propunerea inițială a fost acceptată de către Comisia națională, applicantul trece la etapa a 2-a de promovare și elaborează propunerea completă a proiectului. În cazul în care propunerea inițială este respinsă, applicantul modifică propunerea inițială de proiect, conform recomandărilor Comisiei naționale și o prezintă repetat spre aprobare. Decizia privind acceptarea sau respingerea propunerii de proiect NAMA aplicată repetat este luată în cadrul următoarei ședințe a Comisiei naționale.

18. În procesul de evaluare și luare a deciziilor de acceptare sau respingere a propunerilor inițiale a proiectului NAMA, Comitetele tehnice și Comisia națională se ghidează de procedura și criteriile de evaluare stabilite în Manualul operațional privind mecanismul de coordonare a acțiunilor adecvate de atenuare la nivel național.

Secțiunea 2

Etapa II : Propunerea completă de proiect NAMA

19. În cazul acceptării propunerii inițiale a proiectului, applicantului i se oferă scrisoarea de suport pentru proiect, în baza căreia acesta elaborează propunerea completă de proiect. Propunerea completă include următoarele componente:

- 1) Introducere în contextul proiectului;
- 2) Descrierea sectorului abordat;
- 3) Expunerea politicilor din sectorul abordat;
- 4) Linia de bază și țintele proiectului;
- 5) Măsurile și acțiunile proiectului;
- 6) Fortificarea capacităților;
- 7) Aspectul și mecanismele financiare;
- 8) Structura mecanismului de implementare;
- 9) Procedura de monitorizare, raportare și verificare;
- 10) Riscurile;
- 11) Durabilitatea proiectului.

20. Aplicantul asigură consultarea proiectului prin organizarea întrunirilor și dezbaterilor publice. În urma dezbaterilor publice și comentariilor parvenite în scris, aplicantul întocmește raportul privind participarea publicului, care este parte componentă a pachetului de documente transmis Secretariatului Comisie naționale.

21. Propunerea completă de proiect NAMA este prezentată Comisiei naționale spre examinare și aprobare.

22. În procesul de evaluare și aprobare a propunerii complete de proiect NAMA, Comitetele tehnice și Comisia națională se ghidează de procedura și criteriile de evaluare stabilite în Manualul operațional privind mecanismul de coordonare a acțiunilor de atenuare la nivel național.

23. Aplicantul transmite Punctului focal național CONUSC propunerea completă de proiect aprobată pentru a fi înregistrată și plasată pe pagina web a Comisiei naționale și transmisă Secretariatului CONUSC pentru a fi înregistrată în Registrul NAMA, în scopul informării comunității internaționale, identificării surselor de finanțare și a suportului tehnologic necesar pentru implementare proiectului.

Secțiunea 3

Etapă III: Monitorizarea, raportarea și verificarea

24. Procedura de monitorizare, raportare și verificare are drept obiectiv urmărirea performanței generale a proiectelor NAMA și include următoarele activități:

- 1) măsurarea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră;
- 2) raportarea informației;
- 3) verificarea informației raportate.

25. Procedura de MRV se aplică atât la etapa de implementare, cât și după finalizarea proiectului.

26. Monitorizarea și raportarea sunt asigurate de către Beneficiarul proiectului NAMA, iar verificarea - de către Verificator.

27. Monitorizarea proiectului se realizează în perioada de implementare a proiectului. În cadrul etapei de monitorizare, Beneficiarul măsoară și calculează reducerile de emisii de gaze cu efect de seră, obținute în urma implementării proiectului NAMA, conform metodologiilor și instrumentelor standardizate de măsurare și de calcul expuse în documentul proiectului.

28. Raportarea se realizează în perioada de implementare a proiectului prin prezentarea rapoartelor semestriale, iar la finalizarea proiectului beneficiarul prezintă raportul final.

29. Beneficiarul prezintă rapoartele în baza formularelor de raportare în conformitate cu procedura stabilită în Manualul operațional privind mecanismul de coordonare a acțiunilor adecvate de atenuare la nivel național. Rapoartele conțin datele

privind rezultatele monitorizării reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră. Acestea sunt prezentate în baza indicatorilor de monitorizare stabiliți în formularul de raportare anexă la Manualul operațional.

30. Raportul elaborat este supus în mod obligatoriu procedurii de verificare, în scopul asigurării veridicității și fiabilității informațiilor raportate de către Beneficiarul proiectului.

31. Verificatorul elaborează raportul de verificare și îl prezintă Beneficiarului, care, în baza acestuia, perfectează și prezintă Comisiei naționale raportul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.

32. Beneficiarul proiectului angajează și achită serviciile Verificatorului.

33. Autoritățile și instituțiile care implementează proiecte NAMA unilaterale, ce nu sînt înregistrate în Registrul NAMA al CONUSC, aplică procedura simplificată de MRV. Acestea prezintă Comisiei naționale rapoarte anuale privind acțiunile întreprinse și rezultatele obținute în cadrul proiectelor. Formatul de raportare și termenii de prezentare a rapoartelor sînt stabilite în Manualul operațional privind mecanismul de coordonare a acțiunilor adecvate de atenuare la nivel național.

34. Secretariatul Comisiei naționale procesează datele prezentate de către Beneficiari și calculează cantitatea totală de emisii de gaze cu efect de seră redusă, urmare a implementării proiectelor NAMA unilaterale și susținute din fonduri externe.

35. Informația primară privind cantitatea de emisii de gaze cu efect de seră reduse ca urmare a implementării proiectelor NAMA este utilizată la elaborarea inventarului național al emisiilor de gaze cu efect de seră, raportului bienal actualizat și comunicării naționale în cadrul CONUSC.

V. SOLUȚIONAREA CONTESTAȚIILOR

36. Orice parte interesată care consideră că, în cadrul procedurilor de evaluare și aprobare a proiectelor NAMA, Comisia națională, prin decizia emisă sau prin procedura aplicată, a lezat drepturile sale, este în drept să conteste decizia sau procedura aplicată, în modul stabilit de Codul administrativ.

37. Cererea prealabilă este depusă la Comisia națională în termen de 30 de zile lucrătoare de la data comunicării deciziei.

38. Cererea prealabilă este examinată de către Comisia națională, care este în drept să o respingă sau să o admită și, după caz, să revoce sau să modifice decizia.

39. În cazul respingerii cererii prelabile, partea interesată, dacă se consideră vătămată într-un drept al său recunoscut de lege este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte a deciziei Comisiei naționale.